

SODOBNI POGLEDI NA OGROŽENOST SLOVENŠČINE

MONIKA
KALIN GOLOB

France Bezlaj je zapisal: "Z jezikovnimi vprašanji se po navadi ukvarja samo peščica strokovnjakov in gotovo je nekaj narobe, kadar začno vznemirjati širšo javnost ter polnijo žolčne polemike strani naših dnevnikov, kulturnih obzornikov in celo humorističnih listov." (Bezlaj 1967, 9). Takrat je tako burne razprave in polemike povzročil novi pravopis (1962) zaradi posplošenja pripone *-vec* za vršilce dejanj nedovršnih glagolov. Najpogosteje spor poimenujemo: *bralec – bravec*.¹ Ob prebiranju časopisja zadnjih dveh let zopet pogosto naletimo na članke, ki obravnavajo jezikovna vprašanja, tokrat predvsem z vidika vpliva angleščine na slovenščino. Ali je slovenščina ogrožena, se sprašujejo avtorji številnih prispevkov in navajajo različne trditve za in proti.

V prispevku bom z analizo nekaterih člankov iz let 1993 in 1994, ki obravnavajo vprašanja slovenščine v javnosti, poskušala odgovoriti, ali je slovenski jezik res ogrožen.

Naredite nam to deželo angleško

To je nadnaslov Gradišnikovega članka, ki je povzročil različne odgovore in spodbude, zato si oglejmo temeljne misli. Gradišnik meni, "da utegne slovenščino v javni rabi kmalu povsem izriniti angleščina", da se Slovenija "naglo in vztrajno spreminja v **angleško jezikovno provinco**", in nato našteva tuja imena podjetij v Ljubljani ter različno rabo angleških besed (predvsem) v reklamah. Sprašuje se, zakaj se ne "zganejo" Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Slavistično društvo in Oddelek za slovenščino na obeh univerzah. Hkrati glede na podobne izkušnje v preteklosti ugotavlja, da tudi njihovi protesti ne bi pomagali. Zato predlaga: "**nujno je, da se slovenščina v javni rabi zavaruje s posebnim zakonom in z ustrežno ustanovo**", kajti drugače "nas zares čaka jezikovna katastrofa" (Gradišnik 1993a). Najprej je ta članek vsodbuda Cirilu Zlobcu, da v anketi revije *Sodobnost* sprašuje Koliko nas jezik še določa kot narod? (Zlobec, 1993). V njej ob naslovnem zastavlja naslednja vprašanja: "Zakaj smo danes tako odprti do vsega tujega, če le obstaja za to kakršnakoli razlaga, ne jezikovna, ampak ekonomska, finančna, tržna? Je zmerom in povsod takšno prilagajanje potrebno in neizbežno? /.../ Obstaja nevarnost, da se bo slo-

Monika Kalin-Golob je asistentka na Oddelku za komunikologijo Fakultete za družbene vede, Univerza v Ljubljani, Kardeljeva pl. 5, 61000 Ljubljana

